

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1954 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ.1146

ਕਸਟਮ—ਜਲੰਦਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟ—ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ—ਕੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ—ਕਸਟਮ ਦਾ ਸਬੂਤ—ਬਿਨਾਂ-ਵਿਰੋਧੀ ਉਦਾਹਰਣਾਂ—ਕੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਜਲੰਦਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਸਬੂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

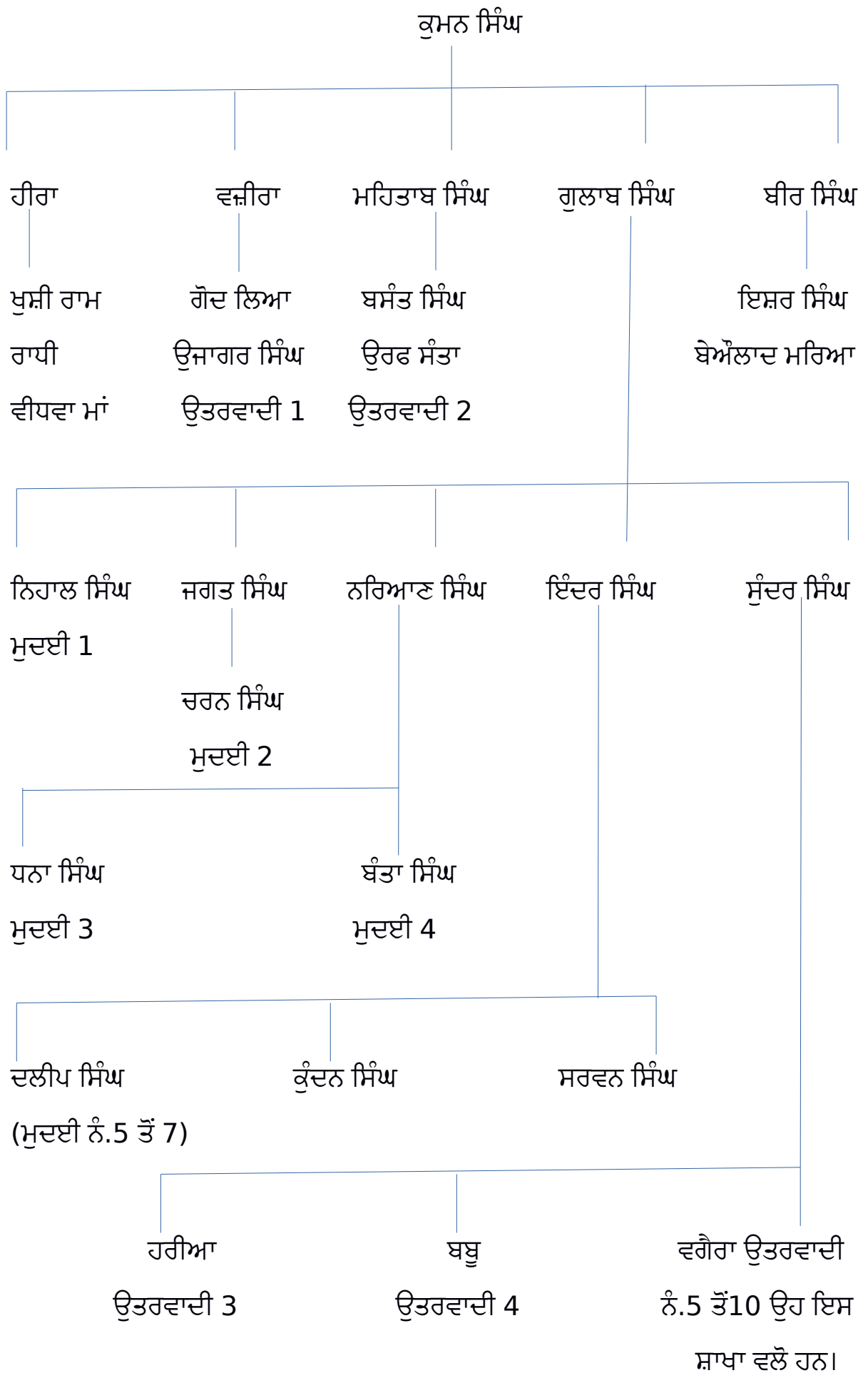
ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਸ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਵਧੀਆਂ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼, ਜਲੰਦਰ, ਮਿਤੀ 29 ਨਵੰਬਰ, 1954 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ; ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ; ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਜਲੰਧਰ, ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954; ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ।

ਐਸ.ਡੀ. ਬਾਹਰੀ, ਬੀ.ਡੀ. ਮਹਿਰਾ ਅਤੇ ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਕੇਸੀ ਨਈਅਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਜੇ—ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਜਲੰਦਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੰਸ਼ ਸਾਰਣੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:-

ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮਾਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1951 ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਕੌਣ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਸਹੱਦ ਤਕ। ਹੁਣ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫਸੰਤਾ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰਬਰ 2) ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੱਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਅੱਧੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕ ਦਾ ਰਸਨ ਅਤੇ ਸੰਤਾ ਬਾਕੀ ਅੱਧੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਸੰਤਾ ਅਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੰਤਾਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੁਝ ਵੰਸ਼ ਜਾਂ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਕੀ ਵੰਸ਼ਜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਓਪੱਖ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗੋਦ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਗੋਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਬਦਲਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓਪੱਖਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਵਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਸਮੀ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਓਪੱਖ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਨ 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ

ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰਸੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਨੇ ਬਚਾਓਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਝਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਫਿਰ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਕਪੂਰ ਜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਰਸਮੀ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਬਚਾਓਪੱਖ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸੋਧਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਜ਼ੀਰੇ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਨੇ ਆਰਡਰ 41, ਰੂਲ 25, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਮੇਤ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਲਈ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਚਾਓਪੱਖਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਅਤੇ ਗੈਂਡਾ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਤਾ ਜੈ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1))। ਇਸ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੀਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਘੋਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ "ਪਿਸਰਮੁਤਬੰਨਾ" ਸ਼ਬਦ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਾਰਸ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੀਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਹਰੇਕ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ।

1. ਇੰਤਕਾਲ (ਡੀ. 9), ਮਿਤੀ 24 ਜਨਵਰੀ, 1955।

ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। 4 ਜੁਲਾਈ 1924 ਨੂੰ ਸਿੰਧੂ ਪੁੱਤਰ ਜੈਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੁਦਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ (ਜਿਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁਣ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੰਧੂਦੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਪਰਿਵਰਤਨ {ਏ. ਡੀ. 3}, ਮਿਤੀ 5 ਅਗਸਤ, 1931

ਇਹ ਇੰਤਕਾਲ ਜਲੰਧਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਪੂਰਨ ਨੂੰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਹੀਰਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜੋ

ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਛੱਡੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਲਾਭ ਹੋਣਾ ਸੀ।

3. ਇੰਤਕਾਲ (ਡੀ. 10)} ਮਿਤੀ ਫਰਵਰੀ, 1945।

ਇਹ ਮਿਸਾਲ ਜਲੰਧਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਗਤਾ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਕੌਰ (ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ) ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

4. ਪਰਿਵਰਤਨ (ਡੀ. 11 ਤੋਂ ਡੀ. 13)

ਇਹ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵੀ ਜਲੰਧਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

1946 ਵਿੱਚ ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਈਸ਼ਰ ਦਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਦੇਵਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਸੰਪੱਤੀ ਨਾਲ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਬਣਿਆ ਪਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ (ਡੀ. 11) ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

1943 ਵਿੱਚ ਵੈਰੀਐਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਤੇ। ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਫਿਰ ਵੈਰੀਐਮ ਸਿੰਘ (ਡੀ. 12) ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸੰਪੰਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਰੂ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਏ ਨੂੰ 21 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਸਦੇ ਜਮਾਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਇੰਤਕਾਲ ਨੂੰ 1943 (D.13) ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

5. ਪਰਿਵਰਤਨ ਡੀ. 16 ਅਤੇ ਡੀ. 17

ਇਹ ਇੰਤਕਾਲ ਜਲੰਧਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਪ੍ਰੈਲ, 1927 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਤਕਾਲ ਜੈਮਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ

ਇਤਰਾਜ਼ ਦੁਹਰਾਇਆ ਨਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੈ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੂਨ, 1927 ਵਿਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

6. ਇੰਤਕਾਲ (ਏ.ਐਨ.ਡੀ. 1), ਮਿਤੀ 1 ਅਗਸਤ, 1931

ਇਹ ਇੰਤਕਾਲ ਨਿਕੋਦਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਤਹਿਸੀਲ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ 1931 ਵਿੱਚ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਮੱਲਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜੱਗੂ, ਮੂਲੇ ਦਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ, ਦੂਜੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਬਣ ਗਿਆ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਏ.ਡੀ.2 ਅਤੇ ਏ.ਡੀ.4 ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਕੋਦਰ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ 10 ਜੂਨ, 1947 ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਏ.ਡੀ.5), ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ A.D.6 ਸਮਝੌਤਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ AD.9 ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਖੰਡਨ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਛੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

1. ਨਿਰਣਾ (ਏ.ਪੀ. 1), ਮਿਤੀ 12 ਦਸੰਬਰ, 1955।

ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਦੂਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਟ, ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਆਤਮਾ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁੰਦਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਆਪਣਾ ਦਾਅਵਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੋਦ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਸਟਮ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2. ਫੈਸਲਾ (ਏ.ਪੀ. 2), ਮਿਤੀ 30 ਮਈ, 1945

ਇਹ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਜਲੰਧਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

3. ਫੈਸਲਾ (ਏ.ਪੀ. 3.), ਮਿਤੀ 7 ਜੂਨ, 1920

ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਸਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ।

4. ਨਿਰਣਾ (ਏ.ਪੀ. 4), ਮਿਤੀ 9 ਜਨਵਰੀ, 1912

ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਦਈਆਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਫੈਸਲਾ (ਏ.ਪੀ. 5), ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1946

ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਆਖਰਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ AD.6 ਦੁਆਰਾ।)

6. ਫੈਸਲਾ (ਏ.ਪੀ. 6), ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1912

ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਏ.ਪੀ. 4 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਢੁਕਵਾਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਮੁਸੰਮਤ ਸੁਭਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਕੋਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਦਾਹਰਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੱਤ ਮੌਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਇੰਤਕਾਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੂਜੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੀਸਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੌਥੀ ਉਦਾਹਰਣ ਉਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1943-46 ਦੌਰਾਨ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਾਲੇ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਰਿਵਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੁਦਈਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਕਸਟਮ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਤਾਜ਼ਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨਿਰ ਵਿਰੋਧ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਹਿਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇੰਤਕਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ "ਪਿਸਰਮੁਤਬੰਨਾ" ਇੱਕ ਵਾਰਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਿਰਵਿਰੋਧ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ

ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਬਨਾਮ ਖੇਮੀ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਇਸ ਰੀਤੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਨਾਂ 1927 ਤੋਂ 1946 ਤੱਕ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਕਦੇ ਵਿਵਾਦ ਗ੍ਰਸਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਜ਼ ਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 49 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਆਮਰੀਤ ਜਲੰਦੂਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤ ਵਾਰਸ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਦਰੂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਜੋ ਹੁਣ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ

ਡਿਸਕਲੈਮਰ- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਦਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।